

Gratitude is an Attitude!

תודה רבה

Thanks

偶然也说

danke

gracias

MERCI

Tacka dig

Без перевода

Σας ευχαριστούμε

א דאנק

grazie

מחנה מורשה

תשס"ח

Gratitude is an Attitude!

Call it הכרת הטוב. Call it הודאה. Call it what you want...

We call it this year's theme at Camp Morasha!

Gratitude: gratitude to Hashem, to our parents and teachers and friends, for Israel and America, for our environment and our health, for heroes, and for Camp!

Being grateful is so basic to who we are as Jews; even our name יהודי speaks to this. The term יהודי comes from יהודה whose name was given to him when his mother Leah Imeinu said: 'הפעם אודה את ה'. We learn gratitude from Eliezer, the servant of Avraham Avinu, who bowed in appreciation when he realized that his mission was completed and that Rachel would be the wife of Yitzchak. Says Rashi, (בראשית כ"ד: נ"ב) וישתחו ארצה - מכאן שמודים על בשורה טובה.

What does it mean to be grateful? How do we express gratitude? Why is it sometimes so hard to say thank you? How can we help our campers learn to be more appreciative for all the good and all the blessings that are part of their lives?

This summer, a lot of our programming— formal and informal— will focus on our theme.

A lot of what you do as a staff member can help teach our campers the importance of הכרת הטוב. This sourcebook provides a potpourri of sources to help you think about what gratitude means. Oh, and *thanks* for doing your part.

Remember: Gratitude is an attitude!

Rabbi Mark Dratch

Who was the first person to show gratitude?

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאתה לאה והודתו, שנאמר (בראשית כ"ט) "הפעם אודה את ה'".

מדרש תנחומא, פרשת ויצא, סימן ט

"ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה'", למה לא אמרה בראובן ושמעון ולוי ובכלם הודיה? אלא ביהודה משל לכהן שיצא לגורן ליטול תרומה ומעשר ובא בעל הגורן נתן לו תרומה ולא החזיק לו טובה נתן לו מעשר ולא החזיק לו טובה לאחר שנתן לו כל מה שהיה ראוי לכהן ליטול עמד בעל הגורן והוסיף לו מדה אחת של חולין החזיק לו טובה ונתפלל עליו, אמרו לו למה כשנתן לך בעל הגורן התרומה והמעשר לא החזקת לו טובה ועכשיו על מעט מדה אחת של חולין החזקת לו טובה, אמר להן הראשונות התרומה והמעשר שלי הן ושלי לקחתי אבל אותה המדה שהוסיף לי משלו לפיכך אני מחזיק לו טובה, וכך אמרה לאה שנים עשר שבטים עתידין לעמוד מיעקב והרי אנו ארבע נשים אנו ראויות לילד שלש לכל אחת ואחת שלש שילדתי כבר חלקי הן עכשיו כשהוסיף לי בן רביעי על חלקי בודאי הפעם אודה את ה'.

Why didn't Leah say "thank you" when she gave birth to Reuven, Shimon and Levi? What does this teach us about the meaning of gratitude?

Gratitude is fundamental to Torah and Mitzvot!

Saadia Gaon – Emunot ve-De'ot, Ch. 1

Logic demands that whoever does something good should be repaid – either by means of a returned favor or by means of thanks. It was necessary for the Creator to command His creatures to serve Him and thank Him for having created them.
(What mitzvot are motivated by the answer?)

Ch. 3

...reason calls for gratitude to God for His kindness, but it does not define how this gratitude is to be expressed or at what time or in what form it is to be shown. That's why there was, therefore, need for messengers (prophets) who defined it and designated it as prayer and assigned certain set times and gave it a particular formula and posture and direction.

Did you know that one day all prayers and sacrifices will be done away with except for הודאה?

ילקוט שמעוני תהלים - פרק ק - רמז תתנד

בואו שערינו בתודה. ר' פנחס ור' לוי ור' אחא בש"ר מנחם דמו גליא כל התפלות בטלות לעתיד לבא וההודאה אינה בטלה. כל הקרבנות בטלות וקרבן תודה אינו בטל שנאמר "אשלם תודות לך" שתי תודות כנגד תפלה וכנגד הקרבן, וכן הוא אומר "קול ששון וקול שמחה קול אומרים הודו את ה'" הרי תפלת ההודאה. מביאים תודה בית ה' הרי קרבן תודה. "הודו לו ברכו שמו" הרי תפלת ההודאה, מה כתיב אחריו ("הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו) כי טוב ה' לעולם חסדו".

Honoring our parents is a way of showing gratitude for all that they have done for us.

Why is **כבוד אב ואם** considered the most difficult mitzvah to

perform? Why does **כבוד אב ואם** run against human emotions? The Rishonim tell us that the basis of the mitzvah of **כבוד אב ואם** is the concept of **הכרת הטוב** -- showing gratitude. We, as human beings, do not like to show gratitude. Showing gratitude to someone is acknowledging that we needed that person. Our egos do not want to let us believe that.

We want to think that we are independent and can do things ourselves. To show appreciation means that the other person was needed. Even if it is possible to show appreciation to a stranger and say "Thank-you" for an occasional favor, appreciating parents involves dealing with the fact that, in essence, we owe everything to our parents. Our very life was dependent on them. That is difficult to admit. It is difficult for us to say, "I owe you everything." That is why **כבוד אב ואם** is

"חמור שבחמורות" -- because it goes against everything that we would like to believe.

from Sefer Shemen Tov

"To me, being Jewish means having help in answering life's most fundamental questions, such as, 'How did I come to this place?' and 'Now that I am here, how should I live.' My faith, which has anchored my life, begins with a joyful gratitude that there is a God who created the universe and then, because He continued to care for what He created, gave us laws and values to order and improve our lives."

Senator Joseph I. Lieberman

Which four people must say "thank you" by reciting the Birkat Hagomel? Why these four? Who else recites this Birkah?

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נד עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים, ויצא. **יורדי הים** - דכתיב: (תהלים ק"ז) "יורדי הים באניות וגוי המה ראו מעשי ה'..." **הולכי מדברות** - דכתיב: "תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מצאו ויצעקו אל ה' וייריבם בדרך ישרה, יודו לה' חסדו." **מי שחלה ונתרפא** - דכתיב: "אולים מדרך פשעם ומעונתיהם יתענו כל אכל תתעב נפשם וגוי, ויצעקו אל ה' בצר להם וגוי, ישלח דברו וירפאם וגוי, יודו לה' חסדו." **מי שהיה חבוש בבית האסורים**, מנלן? - דכתיב: "ישבי חשך וצלמות וגוי, כי המרו אמרי א-ל וגוי, "... מאי מברך? - אמר רב יהודה: ברוך גומל חסדים טובים.

How can we ever repay 'ה for all of His חסד?

ילקוט שמעוני תהלים רמז תתעה

"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו." אין לישראל ממה שישלמו להקב"ה, אלא הודיה בלבד על כל טובה שהוא עושה להם... וכן הוא אומר "טוב להודות לה'." כי לעולם חסדו, "זו התורה שנתן להם לישראל שנקרא חסד, שנאמר "ותורת חסד על לשונה", וכן הוא אומר "חסדי ה' כי לא תמנו." משלו משל למה הדבר דומה, לבעל בית שהיה מלוה לכל בני עירו, והיו בני עירו אומרים זכור אותנו בעל הבית לטובה, שהוא נותן לנו כל צרכנו בימות הגשמים, אלא שהוא נוטל ממנו שלש סלעים רבית בימות החמה, בא אחד ואמר אני נותן בסלע, הניחו את הראשון ומודים לשני, בא אחד ואמר אני נותן חנם לא לזה נאה להודות שהוא נותן חנם, הוי "טוב להודות לה' כי לעולם חסדו. יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו. לא נאה על אדם לומר על עצמו שהוא טוב אלא אם יהיו אחרים מעידים בו, ומי מעיד בהקב"ה ישראל, "יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו."

During the Yom Kippur war, all of UJA's money was going to the war effort, and the Yeshivot in Israel were suffering. So the Vaad Hayeshivot put together a committee to go to the Joint Distribution Committee of the UJA to convince them of their need. The committee sent Rav Moshe Feinstein, ז"ל, and the Rav, Rabbi Joseph Soloveitchik, ז"ל.

The Rav said: Gentlemen, I owe the JDC a great debt of gratitude. In World War I, I walked past a yeshiva in Poland, and heard the kids singing, "Gott zu danken Uncle Sam." Why? Because of the sacks of cocoa that the JDC had sent. That was the first time I ever had chocolate milk, was from that cocoa. When I was a child, I thought all Gemaras were old and ripped, with pages falling out. Once we went to visit my uncle Velvel, the Brisker Rav, ז"ל. At some point, he sent me into the next room to fetch a Gemara. I went, and couldn't believe my eyes: new Gemaras, freshly printed, clean, whole. I looked in the flyleaf, and there it said, 'Presented to the Rabbis of Eastern Europe by the Joint Distribution Committee.' Ever since then, I have wanted to thank you for showing me that there could be new Gemaras."

After that, there wasn't a dry eye in the room. One of the JDC men pulled out a gold pen, and said, "Whatever you want, Rabbi, we'll give it to you."

To educate yourself for the feeling of gratitude means to take nothing for granted, but to always seek out and value the kind that will stand behind the action. Nothing that is done for you is a matter of course. Everything originates in a will for the good, which is directed at you. Train yourself never to put off the word or action for the expression of gratitude.

Albert Schweitzer

As we express our gratitude, we must never forget that the highest appreciation is not to utter words, but to live by them.

John F. Kennedy

What does "thank you" really mean?

הכתב והקבלה על ויקרא פרק ז פסוק יב

(יב) אם על תודה. לרשד"ל לשון הודאה שבלשון חכמים הנאמר לענין החזקת טובה לענין הלל ושבח אינה ההוראה העצמית, אמנם נמשך הוא בצד מה מענין הודה שבלשון מקרא, כי בלשון מקרא ענינה בעצם וראשונה הכנעה (surrender, subservience), כי שרש הודה הוא ידה וענינה נתינת יד, ולשון נתינת יד מורה בלשון המקרא הכנעת עצמו לרצון אחרים, ומן הענין הזה מצרים נתנו יד, נתנו יד תחת שלמה (עמ"ש לעיל בשמות בפ' ונתתי את ידי במצרים), וכן ענין הודה משמעותו הכנעת עצמו לעבודה, כאשר הוא ענין נתינת יד כי ממנו לוקח, ולזה כורעים במודים כי טעם מודים אנחנו לך נכנעים אנחנו לעבודתך, ואצל דבור כזה הכניעה ראוי, וכניעה המכוונת במלת הודה היא מפני הכרת מעלת האדון עליו לא מיראה ולא מתוחלת, והשם הנגזר מן הפעל הזה הוא תודה וענינו הכנעת עצמו לרצון אחרים ... "אחלצך ותכבדני" כנגד התודה, והנה אין להכחיש כי הזבח הזה הוא כולל ענין החזקת טובה כעל כל אשר גמלנו ה', ואמנם איך יכלול לשון תודה ההוראה הזאת הנה הוא מפני שהזבח הזה הוא מכיר בלבו כי חסד חנם עשה לו הא-להים בלי שיהיה הוא ראוי לכך והנה הוא משפיל ומכניע לפניו כטעם קטנתי מכל החסדים:

What is the difference between praise and gratitude? According to Rabbi Joseph B. Soloveitchik, praise can be said from afar. I can speak to a third party and praise God. But thanks can only be given to the one being thanked. Hence, all of Hallel — Psalms 113-118 — is said with a nice נוסח, a nice cantillation; only for הודו, the verses of thanks, is there a specific custom cited to *sing* them. Likewise, although all of פסוקי דזמרה the daily prayer of praise must be said slowly and carefully, only the paragraph of thanks מזמור לתודה should be *sung*.

שו"ע אורח חיים סימן נא

(ט) מזמור לתודה יש לאומרה בנגינה שכל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה:

משנת רבי אליעזר פרשה ז

מפני מה ענש הכת' ביותר לכפויי טובה. מפני שהוא כעניין כפירה בהקב"ה. אף הכופר בהקב"ה כופר טוב הוא. האדם הזה הוא כופה טובתו של חברו, למחר הוא כופה טובתו של קונו. וכן הוא אומ' בפרעה, אשר לא ידע את יוסף. והלא עד היום הזה מצרים יודעין חסדו של יוסף, אלא שהיה יודע ולא השגיח עליו, וכפה טובתו, ולבסוף כפה טובתו של הקב"ה, שאמ' לא ידעתי את יי'. הא למדת שכפיית הטובה הקשה לכפירה בעיקר. וכן הקב"ה אומ' להן לישראל אנכי ה' א-להיך. מה ת"ל. אשר הוצאתיך. אמ' להן, הזהרו שלא תכפו טובה, שכפוי טובה אינו יכול לקבל מלכות שמים. וכן יהושע אומ' לישראל, אם כפיתם הטובה הזאת, לא תוכלו לעבוד את יי'. והן משיבין אותו, כי ה' א-להינו הוא המעלה אותנו, אין אנו כופין טובתו.

*Ingratitude
is the same
as denying God*

ספר חסידים (מרגליות) סימן קפה

לעולם לא יהא אדם כפוי טובה כי ממהרים ליפרע ממנו שהרי נבל היה כפוי טובה לדוד ועבדיו ששומרים צאנו וחומה היה עליהם שנאמר (ש"א כ"ה ט"ז) חומה הי' עלינו גם לילה גם יומם וכו' מת לעשרת הימים ושמע'י שהיה עשה לו רעה גדולה מזו לא מת. אלא שמע'י בעבור שהיה קרוב לשאול לא היה כפוי טובה אבל דוד ואנשיו היו קרובים לנבל ועשו לו טובה וכפוי טובה היה לפיכך מיהרו להפרע ממנו וכתוב (משלי י"ז ג) (משלם) [משיב] רעה תחת טובה לא תמיש רעה מביתו ולמה לא תמיש רעה מביתו מדה כנגד מדה אם אנשי ביתו אויבים איש בעה"ב כדכתיב (מיכה ז' ו') (כי) אויבי איש אנשי ביתו אותו שגמל להם טובה והכניסם לביתו ישלמו לו רעה. לא תמיש כתיב ביו"ד כאלו אמר על נבל שמת ליו"ד ימים וירמיה ביקש על כפוי טובה אלו שלא לארך אפים לאותן שהתפלל עליהם טובה והם משיבים לו רעה תחת טובה. וא"ת למה בקש נקמה כי לית דינא בארעא כי היו חפצים בעלילה בלא ידיעתו לתופשו שנאמר (ירמ' כ' י') אולי יפותה ונוכלה לו הרי לא יוכל להשמר מהם ומגרשים אותו מנחלתו ומזונותיו יקחו.

*The
consequences of
ingratitude*

וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שָׁכֵם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֹאֹ
מִפְּדוֹן אֲכָם וַיִּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר: (בר' ל"ג:י"ח)

Rashi explains the word וַיִּחַן, and he camped, as a term that connotes favor (חן). In other words, he did something which was favorable and accepted by the local townspeople. There are three opinions as to exactly what Jacob did: (1) he instituted new coinage; (2) he improved the marketplaces; or (3) he built bathhouses. Why did Jacob find it necessary to do these things at this point in time, at this place, while coming to Shechem?

Midrash Rabbah (76:6) states that from here we learn that a person must show his gratitude to any place from which he has benefited. The Talmud in Shabbat 33b explains that this benefit was the miracle that he was saved from Esau. Although this was not a direct result of the city, nevertheless because Jacob felt grateful for the miracle that just occurred, that is where he wanted to benefit the local residents.

The Talmud says that Rav Shimon ben Yochai was finally able to leave the cave in which he had hidden from the Romans for twelve years. He followed Jacob's example and looked for some way to improve the city where he had been hiding. In the end, he accomplished this by cleaning the city of Tiberias from any doubtful impurity.

An important lesson can be learned: If a person derives pleasure or some type of benefit from a place, even indirectly, he is obligated not only to thank those who live there, but to do something or build something for the public to enjoy. It is well known that Rav Moshe Feinstein would say that we must show appreciation and gratitude to the American government for allowing us a safe haven in this country where we can freely live as religious Jews. To indicate our gratitude, he said, that we should show our respect to the country and perform our duties as local citizens.

- ☞ Long-term gratitude has characterized the Jewish community's attitude toward "righteous gentiles" who risked their lives to save Jews during the Holocaust. Yad Vashem, the Holocaust memorial museum in Jerusalem, conducts ceremonies to honor such people, and various Jewish organizations, and individuals who were themselves saved, provide financial support to help those saviors who are in financial need.

- ☞ Rabbi Joseph Soloveitchik was known for being unusually grateful for any favor done to him or his family. Thus, for a period of several months, he traveled to the Bronx from Manhattan every Wednesday to visit a woman who was receiving chemotherapy. Her sole tie to the Rav was that her father had done a kindness for Reb Moshe, Rabbi Soloveitchik's father. When the renowned talmudic scholar, Dr. Louis Ginzberg, of the Jewish Theological Seminary, died, the Rav went to visit the mourning family. The surprised mourners asked him if he knew Dr. Ginzburg, and Rabbi Soloveitchik answered that he had met him once, when Professor Ginzberg paid a shiva call after the Rav's father had died.
- ☞ Don't point to an institution's imperfections as reasons for not acknowledging the good it has done you. The Talmud teaches, "Cast no mud into the well from which you have drunk" (Bava Kamma 92b). Rabbi Joseph Soloveitchik taught that if you studied at a school, even if you come to disagree with the school's approach later, don't "throw mud at it" and condemn it because of those aspects of the institution with which you now disagree.
- ☞ During the Yom Kippur War, Rabbi Chaim Shmuelevitz, Rosh Yeshiva of Mirrer Yeshiva, ו"ל, compared Israeli soldiers to the two martyrs of Ludkia described in the Talmud. The latter falsely confessed to murdering the daughter of a Roman governor to avoid a decree against the entire Jewish population. Of those martyrs, the Talmud says no one will be able to stand in their place in the World to Come. And the same is true, said Rabbi Shmuelevitz, of those soldiers who sacrifice themselves to save the Jewish people.

Rabbi Yerucham Levovitz, the Mashgiach of the pre-war Mirrer Yeshiva, ו"ל, taught his students that הַכֵּרַת הַטּוֹב (gratitude) does not just mean saying thank you when someone confers a benefit. Rather gratitude has to become a part of one's person, permeating everything we do. To achieve that level, said Reb Yerucham, one must "keep talking like a fish wife" about everything that one receives.

- ☞ Rabbi Yisrael Zev Gustman, ו"ל, Rosh Yeshiva of Yeshivat Netzach Yisrael, used to personally water the bushes that were in the front garden of the Yeshiva. Why did the Rosh Yeshiva feel the need to do so himself? Was there not a gardener who took care of the rest of the gardening who could have done as good a job? This was his hakarat hatov. When he fled from Vilna (either from the Communists or the Nazis), he hid behind bushes in order to evade his pursuers. Those bushes, in fact, saved his life and to show gratitude he watered them himself. Were these the same plants that saved him? No! These bushes were in Vilna and these are in Yerushalayim! It was the species of plant that saved him, and he felt הַכֵּרַת הַטּוֹב towards them.